

[Axel Kristensen.]

Den gældende prislov fastslår, at en virksomhed har ret til pr. enhed mindst at tjene det samme som i maj 1940. Den ret tages fra erhvervslivet, medens det på den anden side i ministerens forelæggelse og i kommissionens betænkning fastslås, at man vil fastholde den praksis, hvor forholdene ikke taler derimod, at nettoavance hverken procentvis eller absolut må overstige den før krigen gældende nettoavance. Men når dette stadig gælder ved fastsættelse af maksimalpriser og avancer, og disse skal sættes ud fra samme forudsætning som andre priser — ordlyden af § 8 og § 13 er jo den samme —, og der ved maksimalpriser skal gives en rimelig avance, ja, så er efter det foreliggende forslag og betænkningen altså de avancer, der fandtes før krigen, rimelige, og så må højere avancer altså være urimelige, og det vil altså sige, at også for alle andre priser end maksimalpriser gælder det, at det er avancerne før krigen, der skal lægges til grund. Resultatet er da, at medens det før var en minimumsrettighed, erhvervslivet havde, så er det nu i virkeligheden blevet en maksimumsrettighed, idet pris-kontrolrådet ikke mere er pligtig til at til-lade denne avance, og at begrebet urimelige priser er stærkt udvidet.

En af begrundelserne for den foreslåede ændring er, at de gældende kalkulationsregler er så byrdefulde, og at man derfor må bort fra dem, men det kommer man jo slet ikke. Hvorledes tror man, at en erhvervsdrivende vil blive stillet, hvis han har ansat sine priser på øjemål? Vil prisdirektoratet i fremtiden gætte på, hvad prisen skal være? Ganske sikkert ikke. Alene regnskaber og kalkulationer kan for prismyndighederne danne grundlag for en bedømmelse, og de vil derfor stadig blive krævet. Hvad skulle man ellers gøre?

Der har hidtil i loven ikke været sagt noget om, hvorvidt man skulle lægge genanskaffelses- eller kostpris til grund ved prisansættelse, men det har været praktiseret således, at man har anvendt kostpris. Dette har naturligvis medført, at prisstigningen er kommet langsommere end ellers, men ikke at den er mindre den dag, man har konstante priser igen. Man må forstå, at dette rent likviditetsmæssigt har været en meget stor belastning for erhvervslivet, fordi man ofte har måttet binde 2—3 gange så mange penge i varelagre som tidligere. Hvis man nu, da man mener, man er på toppen af prisniveauet, vil gå den anden vej og lægge genanskaffelsesprisen til grund —

og det antydes stærkt for maksimalprisernes vedkommende —, begår man stor uret, idet man da torlanger, at erhvervslivet skal tage tabet på prisfaldet, og det kan det simpelthen ikke. Man har ikke tilladt priser, der har givet virkelig mulighed for rationalisering, med det meget høje prisniveau, der er for bygninger og maskiner. Man har tvunget erhvervslivet til at binde sine likvide midler i forøgede varelagre, og skal man nu oven i købet bære tabet ved et prisfald, hvor man ikke fik gevinsten, da priserne steg, vil det svie hårdt til samfundet, fordi erhvervslivet derved bliver berøvet sin driftskapital, og rimelige fremskridt vil ikke kunne skaffes.

Det er efter min mening meget godt, at erhvervslivet får frit valg mellem kost- og genanskaffelsespris ved de ikke bundne priser, men det må være således, at dette frie valg for erhvervene også gælder maksimalpriserne, det er ikke noget, der vilkårligt kan bestemmes af prismyndighederne.

Jeg kan ikke lade være med at pege på, at alt, hvad vi får fra dette ministerium i opgørelser over den økonomiske situation, med rette skriger på opsparring, men at den politik, der føres, ikke levner erhvervslivet — hvor opsparringen naturligt skal ske — de fornødne muligheder.

Hele den ånd, der behersker indstillingen, blottes klart, når der er tale om afskrivningerne. Der erkender man, at man hidtil har tilladt for små afskrivninger, men hvis en rimelig afskrivning skal medføre forhøjelse af gældende maksimalpriser, ja, så kan man ikke tillade den. Altså, urimeligt høje priser skal med rette forbydes, men urimeligt lave afskrivninger skal lige så uberetiget opretholdes. De regler for afskrivningsret ved rationalisering, som vi indførte forrige år, er også slettet i forslaget.

Må jeg til slut slå fast, at det forelagte lovforslag ikke er en begrænsning i prismyndighedernes magt, men en forøgelse af denne, at de mindsterettigheder for de erhvervsdrivende, der før forelå, er fjernet, og at kommissionen selv i sine bemærkninger til forslaget taler om

„en eventuel foreløbig forøgelse af pris-kontrolrådets indgriben“
som følge af nærværende lovforslag.

Jeg kan ud fra de af mig her fremførte realiteter allerede nu sige, at mit parti ikke vil stemme for dette lovforslag, således som det er forelagt, og hvis det bliver fastholdt således, vil vi stemme imod det. I virkeligheden giver det hals- og håndsret over erhvervslivet i modsætning til den gældende lov, der med alle sine store fejl og mangler